

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/7

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/15169

Karar No. 2025/1297

Tarihi: 06.02.2025

- SENDİKA TÜZÜĞÜNÜN YASAYA AYKIRI OLUP OLMADIĞI
- TÜZÜK HÜKMÜNÜN YASAYA AYKIRI OLMASI HALİNDE DAVA AÇMA YETKİSİNİN VALİLİKTE OLDUĞU
- HUKUKİ YARAR
- VALİLİK DAVA AÇMADAN SENDİKANIN TESPİT DAVASI YOLUYLA TÜZÜĞÜN YASAYA UYGUN OLDUĞUNU İLERİ SÜRMEKTE HUKUKİ YARARININ BULUNMADIĞI

ÖZETİ 6356 sayılı Kanun'un 7/5 hükmü gereğince; sendika genel kurulunca Tüzük değişikliği yapılması sonrasında, kanuna aykırılık tespit edilirse ilgili valilik kanuna aykırılık veya eksikliklerin bir ay içinde giderilmesini ister. Bu süre içinde kanuna aykırılığın giderilmemesi hâlinde ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya ilgili valilik tarafından dava açılması gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta davacı Sendikanın 03.07.2022 tarihli Genel Kurulunda Tüzük değişikliklerinin yapıldığı, Ankara Valiliğinin 29.07.2022 tarihli yazısı ile bir kısım Tüzük değişikliklerinin kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle ilk genel kurulda düzeltilmesi gerektiğinin davacı Sendikaya bildirildiği, bu yazının 09.08.2022 tarihinde tebliği üzerine davacı Sendika tarafından 24.08.2023 tarihinde açılan eldeki dava ile Valilik yazısında belirtilen Tüzük hükümlerinin kanuna uygun olduğunun tespitinin talep edildiği görülmektedir.

Açıklanan maddi ve hukuki olgulara göre, somut olayda Tüzük değişikliğine karşı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya ilgili Valilik tarafından açılmış bir dava bulunmadığından, davacı Sendikanın dava açmakta hukuki yararının bulunmadığı açıktır. Bu itibarla İlk Derece Mahkemesince davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esası incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı istinaf başvurusunun esastan reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Sendikanın Türk-İş Konfederasyonuna bağlı 10 No.lu işkolunda faaliyette bulunan en çok üyeye sahip sendikalarından bir tanesi olduğunu, 2023 yılı Temmuz ayı işkolu istatistiğine göre 119.117 üyesi bulunduğunu, 02-03 Temmuz 2022 tarihinde 20. Olağan Genel Kurulunu gerçekleştirdiğini, bu Genel Kurulda Tüzük'te bir takım değişiklikler yapıldığını ve tüm değişikliklerin oy birliğiyle kabul edildiğini, Olağan Genel Kurul ile kabul edilen Sendika Tüzüğü'nün 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 7. maddesi gereği kanuna aykırılık incelemesi yapılmak üzere Ankara Valiliğine gönderildiğini, Ankara Valiliğinin konu ile ilgili görüşünü sormak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına 22.07.2022 tarihli yazı ile başvurduğunu, Bakanlık tarafından görüş bildirilmesi üzerine bu görüş doğrultusunda Valilik tarafından 29.07.2022 tarihli ve 153841 sayılı "*Tüzük İncelemeleri*" konulu yazı ile Koop-İş Sendikasına bildirim yapıldığını ve Tüzük'ün 15/1 ve 29/1 hükümlerinde yer alan "*üç yıldan az olmamak şartıyla en geç*" ibaresi ile 20/2 hükmünde düzenlenen yönetim kurulu üye sayısı ile hükmün 3. fıkrası arasındaki çelişki bulunduğunu, iki hükmün kanuna aykırı olduğu belirtilerek bir sonraki genel kurula kadar düzeltilmesinin istendiğini, hükümlerde hiçbir şekilde kanuna açık aykırılık bulunmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle dava konusu hükümlerin 6356 sayılı Kanun'a uygun olduğunun tespiti karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Ankara Valiliği vekili cevap dilekçesinde; sendikaların kuruluş genel kurul tüzük değişikliği, adres değişikliği ile zorunlu organ değişikliklerinin bildirimlerinin ilgili valilikçe alınıp 15 gün içerisinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderildiğini, sendikalar mevzuatı çerçevesinde sendika tüzüklerinin

inceleme yetkisinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında bulunduğundan müvekkilinin bu hususta herhangi bir inceleme görüş verme yetkisi bulunmadığını belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili cevap dilekçesinde; Tüzük değişikliklerinin incelendiğini, genel kurulun oluşumu ve toplantı sayılarının net bir şekilde belirtilmesi gerektiğini, Sendika Tüzüğü'ndeki ifadenin net olmadığını, genel kurul zamanının muğlak hâle geldiğini, Tüzük'ün 20/2 hükmünde düzenlenen yönetim kurulu üye sayısı kısmı ile hükmün 3. fıkrası arasında çelişki bulunduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Kanun'un yönetim kurulunun kaç kişiden oluşacağına ilişkin takdiri, belirli sınırlar içerisinde Tüzük eliyle genel kurula bıraktığı, davacı Sendika yapılan Tüzük değişikliği ile genel kurulun sahip olduğu genel yönetim kurulu üyesi sayısını belirleme yetkisini, Sendika Genel Yönetim Kuruluna bıraktığı, Tüzük değişikliği ile bir yılı kapsayan bir süre içinde sendika genel kurul tarihinin belirsiz olmasının özellikle olağanüstü kongre taleplerinin ne zamana kadar yapılabileceği konusunda belirsizlik yarattığı, nitekim genel kurul tarihine 6 aydan az olması hâlinde olağanüstü genel kurul taleplerine cevaz verilmediği, bu durumda ne zaman yapılacağı belirsiz bir genel kurulun sendikal demokrasi açısından sorunlara neden olabileceği, Tüzük değişikliklerinin 6356 sayılı Kanun ile çeliştiği ve kendi içinde de çelişkiler içerdiği, davalı Bakanlığın değerlendirmesinin yerinde olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; dava dilekçesinde belirttiği ve istinaf dilekçesinde tekrarladığı sebepleri ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, genel kurulda yapılan Tüzük değişikliklerinin hukuka uygun olduğunun tespiti istemine ilişkindir.

6356 sayılı Kanun'un "*Kuruluş usulü*" kenar başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) Kuruluşlar, kurucularının kuruluşun merkezinin bulunacağı ilin valiliğine dilekçelerine ekli olarak kuruluş tüzüğünü vermeleriyle tüzel kişilik kazanır. Sendikalar için kurucuların kurucu olabilme şartlarına sahip olduklarını ifade eden yazılı beyanları; üst kuruluşlar için ilgili kuruluşların genel kurul kararları dilekçeye eklenir.

(2) *Vali, tüzük ve kurucuların listesini on beş gün içerisinde Bakanlığa gönderir. Bakanlık; kuruluşun adını, merkezini ve tüzüğünü on beş gün içinde resmî internet sitesinde ilan eder.*

(3) *Tüzüğün veya bu maddede sayılan belgelerin içerdikleri bilgilerin kanuna aykırılığının tespit edilmesi ya da bu Kanunda öngörülen kuruluş şartlarının sağlanmadığının anlaşılması hâlinde ilgili valilik kanuna aykırılık veya eksikliklerin bir ay içinde giderilmesini ister. Bu süre içinde kanuna aykırılığın veya eksikliğin giderilmemesi hâlinde, Bakanlığın veya ilgili valiliğin başvurusu üzerine mahkeme, gerekli gördüğü takdirde kurucuları da dinleyerek üç iş günü içinde kuruluşun faaliyetinin durdurulmasına karar verebilir. Mahkeme kanuna aykırılığın veya eksikliğin giderilmesi için altmış günü aşmayan bir süre verir.*

(4) *Tüzük ve belgelerin kanuna uygun hâle getirilmesi üzerine mahkeme durdurma kararını kaldırır. Verilen süre sonunda tüzük ve belgelerin kanuna uygun hâle getirilmemesi hâlinde ise mahkeme kuruluşun kapatılmasına karar verir.*

(5) *Tüzük değişiklikleri ikinci fıkra hükmüne göre ilan edilir. Tüzük değişikliği ve kanuna aykırılık veya eksikliğin bulunduğu diğer işlemlerde de yukarıdaki hükümler uygulanır."*

6356 sayılı Kanun'un 7/5 hükmü gereğince; sendika genel kurulunca Tüzük değişikliği yapılması sonrasında, kanuna aykırılık tespit edilirse ilgili valilik kanuna aykırılık veya eksikliklerin bir ay içinde giderilmesini ister. Bu süre içinde kanuna aykırılığın giderilmemesi hâlinde ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya ilgili valilik tarafından dava açılması gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta davacı Sendikanın 03.07.2022 tarihli Genel Kurulunda Tüzük değişikliklerinin yapıldığı, Ankara Valiliğinin 29.07.2022 tarihli yazısı ile bir kısım Tüzük değişikliklerinin kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle ilk genel kurulda düzeltilmesi gerektiğinin davacı Sendikaya bildirildiği, bu yazının 09.08.2022 tarihinde tebliği üzerine davacı Sendika tarafından 24.08.2023 tarihinde açılan eldeki dava ile Valilik yazısında belirtilen Tüzük hükümlerinin kanuna uygun olduğunun tespitinin talep edildiği görülmektedir.

Açıklanan maddi ve hukuki olgulara göre, somut olayda Tüzük değişikliğine karşı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya ilgili Valilik tarafından açılmış bir dava bulunmadığından, davacı Sendikanın dava açmakta hukuki yararının bulunmadığı açıktır. Bu itibarla İlk Derece Mahkemesince davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esası incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı istinaf başvurusunun esastan reddi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilie iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 06.02.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.